

P
2866

7154 165
Sanskrit Schools
in Mysore, Bangalore
श्री: ।

विद्वद्वरश्रीबालकृष्णत्रिपाठिप्रणीता

पत्रिकाप्रशस्तिः ।

Rec No: 7235
नाम

(विद्वद्-द्विज-नृप-वैश्य-शूद्र-स्वज्येष्ठ-
कनिष्ठेभ्यः पत्रलेखनशिरोलेखा-
न्त्योपान्त्यलेखोपन्यासः ।)

मूल्यं आणकद्वयम् ।

17/5/4

श्रीः ।

विद्वद्वरश्रीबालकृष्णत्रिपाठिप्रणीता

पत्रिकाप्रशस्तिः ।

नाम

(विद्वद्-द्विज-नृप-वैश्य-शूद्र-स्वज्येष्ठकनिष्ठेभ्यः पत्र-
लेखनशिरोलेखान्त्योपान्त्यलेखोपन्यासः ।)

पणशीकरोपाह्वलक्ष्मणशर्मतनुजनुषा

वासुदेवशर्मणा संस्कृता ।

(द्वितीयावृत्तिः)

मुम्बय्यां

तुकाराम जावजी

प्रत्यनेन स्वीये निर्णयसागरमुद्रणालये बालकृष्ण रामचन्द्र
घाणेकरद्वारा संमुद्र्य प्रकाशिता.

शाकः १८३४, सन १९१२.

मूल्यं आणकद्वयम्

विज्ञप्तिरियम्

यदस्याः प्रशस्तेरादर्शपुस्तकद्वयमेकं पूर्णमपरमाद्यन्तहीनं द्वैधुर-
पुरनिवासिविद्वद्वर वे. शा. सं. काशीशेषवेंकटाचलशास्त्रि-
भिर्दत्तं प्रायोऽशुद्धमपि लोकोपकारकमित्याकलय्य
यथामति संशोध्य मुद्रितं । अत्रत्यं स्वलितं
सुधीभिः संशोध्य ग्राह्यमिति ।

Printed by B. R. Ghanekar at the "Nirnaya-sagar" Press,
23, Kolbhat Lane, Bombay.

Published by Tukaram Javaji, Proprietor N. S. Press,
23, Kolbhat Lane, Bombay.

इदं सन १८६७ मितस्य २५ तमराजनियमानुसारेण लेखारूढं
कृत्वास्य सर्वेऽधिकाराः प्रकाशयित्रा
स्वायत्तीकृताः सन्ति ।

श्रीरस्तु ।

श्रीमद्बालकृष्णत्रिपाठिकृता

पत्रिकाप्रशस्तिः ।

नत्वा गणपतिं देवं सर्वविघ्नविनाशनम् ।
गुरुं च करुणानाथं ब्रह्मानन्दाभिधानकम् ॥ १ ॥
प्रशस्तिकाशिका दिव्या बालकृष्णेन रच्यते ।
सर्वेषामुपकाराय लेखनाय त्रिपाठिना ॥ २ ॥
चतुर्णामपि वर्णानां क्रमतः कार्यकारिणा ।
लिख्यते सर्वविद्यार्थिप्रबोधाय प्रशस्तिका ॥ ३ ॥
यस्या लेखनमात्रेण विद्या कीर्तिर्यशोऽपि च ।
प्रतिष्ठा लभ्यते शीघ्रमनायासेन धीमताम् ॥ ४ ॥
तत्रादौ ब्राह्मणानाम् ।

स्वस्ति श्रीमत्सकलविद्याविनोदरसिकविराजमान-
सन्मण्डलीसमाजमण्डनविहितदिग्विजयवादीन्द्रवृन्द-
मर्दनविद्वज्जनकुलकमलप्रकाशनमार्तण्डमूर्तिषु, सदा
चारचरणपरिलब्धगरिष्ठप्रतिष्ठावशीकृतवसिष्ठादिमुनि-
गणगीयमानयशश्चन्द्रकरधवलीकृतजगत्रितयेषु, निखि-
लदनुजपूज्यपादाब्जसुरनिकरमौलिभूषायितमुकुटम-
णिराजिरञ्जितमहार्घ्यतरमाणिक्यविस्फुरत्किरणनीरा-
जितचरणपीठसहस्राक्षसमसामन्तेहिताज्ञावचनेषु ॥ १ ॥

प्रकारान्तरम् ।

स्वस्ति श्रीमदनवद्यविविधविद्याविनोदवैशद्यसंपाद्य-
मानाविरलगद्यपद्यावलीविरचनचटुलचातुरीचञ्चरीण-
प्रचुरतरबोधसौबुध्यधोरणीधुरीणान्तःकरणेषु, प्रोद्दण्ड-
प्रचण्डपाण्डित्यचमत्कृतचुलकीकृतप्रबलवादीन्द्रवृन्दप्र-
तिभाप्रपूरितपरिणामेरितजगद्भाषिगिरिप्रतिष्ठानिष्ठित-
वरिष्ठविख्यातिप्रख्यापितसदाचारविचारसंविजृम्भमान-
सन्मानसंभावितरम्भातिसमानसामन्तप्रस्तूयमानमहि-
मसागरोर्मिषु, विश्वविशदकुमुदकुन्दसुन्दरशरदिन्दुहा-
सकैलासकाशकुसुमप्रकाशजित्वरजगदण्डखण्डमण्डन-
विजययशोधवलितसुधाधवलिताशेषधुवनमण्डलेषु ॥ २ ॥

स्वस्ति श्रीमत्सकलजगद्वन्दनपरमोदारविनोदवि-
चारसदाचारसच्छास्त्राध्ययनविद्वज्जनगोष्ठीप्रकाशमान-
वेदान्तज्ञानविजृम्भितान्तःकरणब्रह्मानन्दैकीभूतजीवेषु,
भूदेवमानसनिवासिसंदेहास्पदोत्खननविख्यातयशः-
पूर्वकवलीकृतत्रिमूर्त्यालयविभासिविभासमानवशीभू-
तेन्द्रसहस्रमूर्तिषु, कृपाकटाक्षावलोकनपरिपूरितपुरुषा-
र्थचतुष्टयपरमेश्वरसमपराक्रमोद्धारितनिजभक्तजनेषु ३

स्वस्ति श्रीमत्स्वगुरुकृपालब्धसंविन्निर्धूताखिलज-
गद्भक्तहृदानन्दकरश्रीमद्रामसुखधामकल्पद्रुमाभिराम-
चरणतामरसललामनखत्रियामिनीपतिविस्फुरत्कान्ति-
नाशिताज्ञानावलीढतमःपुञ्जेषु, सकलसिद्धान्तमयवेदा-
न्तशास्त्रार्थचयविचारोपचारनाशितहेतिचक्रमुनिगण-
तपःफलकरतलामलेषु, परमधर्मावगाह्यागमप्रोक्तमन्त्र-

यन्त्रप्रयोगविदाचार्यवर्यचूडामणिमरीचिपूजितपदार-
विन्दद्वन्द्वेषु ॥ ४ ॥

स्वस्ति श्रीमत्सकलमुनिगणालभ्यकरुणामयनन्द-
नन्दनपदारविन्दरसास्वादमेदुरीभूतमत्तपट्टदेषु, मुनि-
चयविहितकर्मोचरणप्रसन्नमानसाहृतपवित्रकीर्तिस-
त्कथाश्रवणकृतार्थीकृतनिजनिखिलगोत्रोद्भवेषु, कृता-
तिशयपुण्यपरिलब्धभूदेवशरीरविधीयमानतपःपुञ्जप्र-
काशदेदीप्यमानानलदंदह्यमानपातकसमूहेषु ॥ ५ ॥

स्वस्ति श्रीमत्सदाचारविचारविनिर्जितमहोदारमुनि-
गणागारापारधर्मभारसंपातसुकुमारतनुतिरस्कृतपरमा-
मयभारविवर्धितस्वदर्पदलितसुरनरगन्धर्वदारसकलवि-
द्याविनोदप्रभूकीकृतविद्वज्जनाधारवादीन्द्रहारवारंवार-
हृदयावलोडनप्रकारप्राप्तस्फारोत्तारजययशःपूरोद्भूता-
पुण्यसारकर्मकण्ठखण्डताण्डवितप्रोद्दण्डप्रचण्डसंसारम-
ण्डलेषु ॥ ६ ॥

स्वस्ति श्रीमत्समस्तसुखललामागमोक्तदीक्षादीक्षि-
तभक्तजनमनोरथाभिसंपातविविधकामप्रपूरणकल्पद्रु-
माभिरामकैलासगिरिवनोद्यानविश्रामोमेशब्रह्मेन्द्रादि-
सुरध्यानविश्रामदृक्पथपरित्यक्तपरवामपरशुरामोग्रद-
र्पदलनोद्दामलसद्वैजयन्तिकारामकृतार्थीविहिताज्जना-
तनयचक्षुर्धामरमारमणदाशरथिरामचन्द्रचरणतामरस-
भक्तिमकरन्दामोदपादपट्टदीभूतान्तःकरणवृत्तिषु ॥ ७

परमदान्तनदिकागम्भीरहृदयद्विजवरकुलसमुद्राल-

सद्ग्रामान्तर्गतैकान्तायतनशान्तमहद्गुरुमुखारविन्दप्र-
काशितमन्त्ररजनीकरविधूताज्ञाननिध्वान्तस्वान्तानी-
तनितान्तेष्टदेवताचरणतान्तप्रक्षालनसमुद्भूतदुरितरो-
गातप्रयोगसिद्धान्तवशीकृतसमुद्रान्तवासिसुरेन्द्रोपमेय-
सामन्तगणरसानन्तगुणगुम्फितगरिष्ठप्रतिष्ठावरिष्ठकी-
र्तिमुक्ताफलविभूषितदिगङ्गनाकर्णान्तेषु ॥ ८ ॥

स्वस्ति श्रीमत्सु वेदवादवादरायणेषु कर्मकाण्डजै-
मिनिषु तर्कतन्त्रगौतमेषु सांख्यशास्त्रकापिलेषु, काव्य-
कर्तृवाल्मीकेषु, भक्तिमार्गशाण्डिल्येषु, शान्तदान्तमा-
नसेषु, सज्जनाब्जभास्करेषु, भूमिदेवमौलिरत्नभासमान-
माणिक्येषु, सदाचारविचारोदधिमन्थनक्षममन्दरगरि-
ष्ठवसिष्ठेषु, शापवरदानाद्यरिवलदक्षदुर्वासमुनिवरेषु,
ज्ञानवैराग्याब्धिनारदेषु, सकलगुणगम्भीरतातिरस्कृत-
महासमुद्रेषु निजगुरुत्वलघुतरीविहितकलधौतगिरि-
षु, निखिलजगदार्द्रकाष्ठदग्धदहनानलेषु, तनुतनुस्पृ-
ष्टानिलस्पर्शपवित्रकरणार्हतीर्थाधिपप्रयागेषु, विद्वज्जन-
विराजितसभाकुमुदवनविकासनसुधाकरेषु, भगवन्मा-
याजनितरागाद्यञ्जितगगनवन्निर्मलेषु, नित्यनियमकृ-
तयज्ञसंतोषितचतुर्विधपुरुषार्थप्रदविष्णुषु, निजलावण्य-
लवपामरीकृतातिमनोहररतिरमणेषु ॥ ९ ॥

स्वस्ति श्रीमदगण्यप्रचयप्रत्याहृतसत्कीर्तिगगनत-
लोदितयशःशरच्चन्द्रकरद्योतप्रद्योतितदशदिग्धण्डलनि-
वासिधरणीसुरप्रख्यातसद्विद्याविलासविनोदेषु, गुणि-

जनगुणज्ञानचातुर्यप्रवणवर्याचार्याभिवन्दितसकलती-
र्थास्पदपदद्वन्द्वपूरितभक्तत्रिवर्णाभिलाषेषु, यमनियमा-
दिसाधनविमंदीकृतसद्गुणपरमदान्तमुनिवदनप्रोत्फुल्लो-
रग्रामं ग्राममिव बहुजनसंकुलं कुलमिव सच्चरितं सच्च-
रितमिव सरोजकमलानिवासकोशनिस्सरदनवरतक्च-
ननवरमणीसमूहलक्षणपरीक्षाधुरीणसत्परीक्षाकानुति-
ष्ठितादेशेषु ॥ १० ॥

अथ शृङ्खलाश्लेषप्रस्तावः ।

तत्रैव तयोर्वर्णनमवर्णनं बहुलक्षपामिवाच्छच्छविं
पीयमानसोमं सोममिव समुलसितसहृदयहृदयरागं
रागमिव स्वरसंनिहितग्रामं ग्राममिव बहुजनसंकुलं
कुलमिव सच्चरितं सुचरितमिव सर्वपापहरं हरमिव
गङ्गाधरं धरमिव पक्षपरिशीलितवज्रं वज्रमिव संतोषा-
गारमगारमिव चन्द्रवेधविराजमानं विराजमानमिव
क्षणोपक्षिप्तामृतममृतमिव महापुरुषलभ्यं लभ्यमिव
उपस्थितफलविशालं शालमिव परिशीलितनागं ना-
गमिव स्फुरद्दानद्विजदर्शनं द्विजदर्शनमिव संपत्सरो-
जिनीहंसं हंसमिव सर्वदाधिष्ठितमानसं मानसमिव
नितान्तनिर्मलसलिलं सलिलनिधिमिव मुक्ताहारमनो-
हरजलं जलमिव शिशिरं शिशिरमिव तपनतापनिवा-
रणपरं रणपरमिव खड्गप्रतिहन्यमानपरवारणसहस्रं सह-
स्रार्जुनमिव अनुसूयपालनप्रभूतप्रतापं प्रतापवन्तमिव
प्रतिपक्षोपचीयमानार्जुनगुणमर्जुनगुणमिव समित्वा-

भाराभिरामं राममिव परित्यक्तसीतासमुत्पन्नकुशलवद-
र्शनोत्कण्ठितं कण्ठाभरणमिवोत्तरगिरेः कण्ठावरोधन-
मिव दिवो वैकुण्ठापरपर्यायं गौरीतपोवनमविशम् ॥१॥

अथ विद्वत्प्रशस्तिः ।

स्वस्ति श्रीमदनवद्यविद्याविद्योतमानप्राप्तराजमान-
सज्जनमानसहंसेषु, निरन्तरदानसंतानतिरस्कृतसंता-
नेषु, मधुरतरतरङ्गदङ्गसङ्गिमगङ्गासौभगतुन्दिलगद्यप-
द्यानवद्यभारतीसंभाविताभिनववदनारविन्देषु, स्वरू-
पशोभानिरूपितकामरूपेषु, पितृप्रतिमरागरञ्जितवना-
नुरञ्जितप्रजाप्रजायमानपरमानन्दसंदोहदोहदोपात्त-
महोदारफलेषु, देवभूदेवदर्शनपरामर्शनप्रासपर्याप्तप्रा-
मदानावदानतुष्टिशिष्टविशिष्टशिष्टाचारानुरूपश्रौतस्मा-
र्तकर्मनिर्माणनिर्मितशर्मसु समस्ताशीःशासनराशीः स-
हस्रमजस्रम् ॥ २ ॥

अथ प्रधानप्रशस्तिः ।

स्वस्ति श्रीसमस्तसामन्तसेवानिर्वाहकेषु, कोशकृषि-
कृषीवलगजवाजिगृहपारिवर्हहर्षहेतुनीतिसेतुरक्षणनिपु-
णेषु, परोपकारसत्कारनिपुणेषु, वेदान्तेष्विव परानन्द-
प्रकाशेषु, पातञ्जलेष्विव वशीकृतसार्वभौमेषु, सांख्या-
गमेष्विव प्रकृतिमधुरेषु, विध्युद्देशेष्विव स्वार्थपरिहा-
रेण परार्थैकपरायणेषु, नैयायिकेष्विव प्रकटितसकलप्र-
माणेषु, वैयाकरणेष्विव साधितानेकप्रयोगेषु, विद्व-
त्कविवरेष्विव सरसीकृतरसालंकारगुणध्वनिभावका-

व्यकौतुकविचारसंचारिततर्कतरङ्गेषु, तापसेष्विव स्फु-
रत्प्रत्यगात्मस्वरूपेषु, समस्ताशीराशीःसहस्रमजस्रम् ३

अथात्मनिष्ठप्रशस्तिप्रस्तावः ।

स्वस्ति श्रीमदुदारचित्तचिन्तामणिविजितजैगी-
षव्योक्तियुक्तवाक्यप्रकटितपातञ्जलप्राञ्जलसमाधिवि-
धानतत्तद्भूमिजयोपयुक्तपराजिताङ्गमातङ्गमजयजनित-
सार्वभौमसंभावितप्रान्तभूमिचतुष्टयविस्पष्टधर्ममेघवि-
धिसमाधिसिद्धिविध्वस्तसमस्तक्लेशकर्मविपाकविरतिनि-
रतिशयानन्दसंदोहदान्तःकरणप्राप्तनिर्वीजसमाधिव्य-
क्तीकृतप्रकृतिपुरुषविवेकख्यातिजनितवैराग्यलब्धकैव-
ल्येषु, विद्वद्बुन्दवादविदितवेदान्तार्थपरार्थेषु, अस्मदे-
काश्रयीभूतेषु, पूज्यतमेषु देवदत्तेषु, यज्ञदत्तस्य प्रणति-
सहस्रमजस्रम् ॥ ४ ॥

अथ प्रभुप्रशस्तिः ।

स्वस्ति श्रीमदमन्दमेदुरमन्दाकिनीमधुरतरतरङ्गधा-
रानिरन्तरसीकरसंसिक्तमन्दारकुसुमनिष्पन्दमकरन्द-
बिन्दुसंदोहसहृदयहृदयशायितशेषशायिचरणस्मरणर-
सिकेषु, निजचरितचमत्कारस्मरणविस्सारितौशीनरशि-
बिदधीचिकर्णगुणवर्णनेषु, अनेककलाप्रकाशत्वेनान्व-
र्थीकृतराजशब्देषु, प्रतिभटकटकविजययात्रावसरजैत्रशु-
जशुजङ्गजिहायमानप्रह्लाकृष्टकोदण्डबाह्यासादितशरका-
ण्डताण्डवखण्डितावनिखण्डाखण्डलगर्वितारातिमण्ड-
लनिर्भिन्नचण्डकरमण्डलेषु, चतुरुदधिमहीमण्डलाह-

वनीयकुण्डप्रचण्डप्रतापज्वलनहूयमानमहासिजुहासा-
दितवह्वरिमुण्डखण्डपुरोडाशपूरितरणधरणिमण्डलोदा-
मेडाभागग्रहणमहाग्रहाहूतभूतभैरवकृताशीराशासनस-
मुद्धूतमहाभ्युदयेषु, विष्णुशर्मसु, यज्ञदत्तस्य समस्ता-
शीराशीःसहस्रमजस्रम् ॥ ५ ॥

अथ पद्यप्रशस्तयः ।

स्वस्ति श्रीमन्महाप्रौढविद्योपाजितकीर्तिषु ।
स्फुरन्तु नतयः कामममुकेषु महाशुभाः ॥ १ ॥
स्वस्ति श्रीमत्रिलोकाब्जप्रकाशरविमूर्तिषु ।
अमुकेषु वरिष्ठेषु नतीनां ततयः पराः ॥ २ ॥
स्वस्ति श्रीमज्जगद्वन्द्यचरणाम्बुरुहेषु मे ।
कोटिशो नतयः श्रीमदमुकेषु निरन्तरम् ॥ ३ ॥
कनिष्ठविषये ।

स्वस्ति श्रीमचिरंजीवि प्राणाधिकतरेष्वितः ।
स्फुरन्तु कोटिशः स्नेहादाशिषां राशयो मम ॥४॥
स्वस्ति श्रीमत्परानन्दकन्देषु नितरामितः ।
मनोवाकायविहिता विलसन्त्वाशिषः शुभाः ॥५॥
स्वस्ति श्रीमद्रमाकान्तपादाब्जरतिशालिषु ।
चिरंजीव्यमुकेष्वशीर्भवन्त्वविरतं मम ॥ ६ ॥

स्नेहविषये ।

स्वस्ति श्रीमत्समन्तान्निखिलमुनिगणाभ्यस्तविद्याविनोद
प्रोद्यद्गोष्ठीप्रतिष्ठाकृतविबुधसभामण्डनामण्डनेषु ।
स्नेहादानमूर्ध्ना विहितनतिततिर्भूयसी मेऽस्तु नित्यं
प्राणाधिक्येषु कामं सकलसुखमयेष्वादराद्गोधदेषु ॥७॥

स्वस्ति श्रीमत्सु वेदादुणगणवलितप्रोल्लसत्पूर्णविद्या-
चञ्चचातुर्यचर्याचरितचयविलासार्थभव्यानकेषु ।
वादीन्द्रव्यूहहस्तिप्रकटवरशिरश्छेदसिंहेष्वनन्ताः
स्नेहाद्भूयुर्नितान्तं नतय ऋषिवरालभ्यसौम्येष्वसंख्याः ८
स्वस्ति श्रीमद्रघुवरपदाम्भोजभक्तिप्रताप-
प्रोद्यद्गद्यातिपद्यावलिवलितयशःपूरनद्याधिपेषु ।
सत्सङ्गस्नेहमुक्तामणिनिकरलसन्मानसेष्वादरान्मे
विस्फूर्जन्तु प्रकामं नयनरसमयाश्चारुदण्डप्रणामाः ॥९॥

अथ कुशललेखनोपालम्भप्रकारः ।

सत्यं शंकरसेव्यमूर्तिकृपया नित्यं वरीवर्ति नः
श्रुत्वा सन्मुदमेति सज्जनमनो दैन्यं निजं त्यक्ष्यति ।
भावत्कं कुशलं प्रतिक्षणमिदं वाञ्छामहे सर्वदा
दुष्टध्वान्तविदारणैकतरणिज्योतिःपरं सौख्यदम् ॥१०॥
चञ्चचातुर्यवर्यप्रथितगुणलसत्कीर्तिचन्द्रप्रकाश-
श्रीमद्भर्मप्रतिष्ठाविजितमुनिगणस्नेहपूरैकराशिम् ।
भव्यं तत्पत्रमीहे सकलसुखमयं वर्धमानं नितान्तं
श्रीमत्प्रीतिप्रतापादिह निहितमहो तद्वरीवर्ति कामम् ११

शमस्ति नितरामत्र श्रीमदीयमुपासहे ।

येनान्तःकरणे सौख्यमविभ्रंशि प्रजायते ॥ १२ ॥

भवदीयं वरीवर्धमानमीहे सुखेन शम् ।

वरीवर्ति तदेवात्र स्नेहपात्र प्रतिक्षणम् ॥ १३ ॥

शमस्त्यत्र दयासिन्धो भवदीयमिहेष्यते ।

सदैव येन मे चेतः सुखमाप्नोत्यहर्निशम् ॥ १४ ॥

शमस्तीह भृशं भूमन्भवदीयं समीहते ।
मनो मे परमाह्लादप्राप्तये योगवित्तम् ॥ १५ ॥

अथ पत्रोपालम्भनलेखनप्रकारः ।

भवत्पत्रं धनश्यामं कदाचिदपि नागतम् ।
मनोमयूरः प्रेम्णासौ मोदते नैव तं विना ॥ १६ ॥
क्रियते स्मरणं भक्त्या भवदीयमहर्निशम् ।
श्रीमद्भिर्विस्मृतं तत्र को वेद किमु कारणम् ॥ १७ ॥
नागतः कोऽपि तत्रत्यो नरः प्रीतिविवर्धनः ।
तस्मान्महीयसी चिन्ता जायतेऽत्र दिवानिशं ॥ १८ ॥
भवत्पत्रं सुवृत्ताढ्यं सुखदं च सुधोपमम् ।
विश्लेषतापसंतप्तमनःक्लेशनिवारणम् ॥ १९ ॥
पत्रं कुशलवृत्तान्तदूतं जानन्ति पण्डिताः ।
तदुत्तरं विचार्याशु लिखन्ति सुखहेतवे ॥ २० ॥
लिख्यते यदि नो पत्रं स्नेहसौख्यप्रकाशकम् ।
तदा चिन्ताकुलं चेतः शून्यमन्तर्विचेष्टितम् ॥ २१ ॥
न धनं न च भूराज्यं मणिमद्गृहमद्भुतम् ।
विना पत्रेण वाञ्छामि भवद्भुतान्तशालिना ॥ २२ ॥

अथ क्षत्रियविषये ।

स्वस्ति श्रीमत्प्रबलहयगजरथपदातिबलप्रतापनि-
र्जितप्रचण्डाकाण्डदोर्दण्डारातिचयचमूलब्धयशःपूर-
मयामृतोदधिप्रकामोद्यच्छरद्राकेशकरप्रकाशप्रकाशी-
कृताखण्डब्रह्माण्डमण्डलेषु, परमसद्बुद्धिविस्तारितालौ-
किकपराक्रमात्कामितानेकवलद्वराधीशगुरुमौलिस-

न्मुकुटमणिविस्फुरत्कान्तिपरिचुम्बितचरणकमलेषु, वि-
मलधर्मार्जितधनाधिपविशालतमकनकमयकोशदाना-
तिशयभूपवद्विहितचञ्चत्सुविद्याविनोदप्रमोदानन्दिता-
न्तःकरणविद्वद्विजवरसमूहेषु ॥ १ ॥

स्वस्ति श्रीमन्निखिलसुखसमाजविराजमानविमल-
धार्मिकानेकसुरराजसमानसामन्तोपहारीकृतकनकम-
यगजाश्वशब्दापितद्वारदेशेषु, प्रोद्दण्डप्रचण्डाखण्डवि-
पक्षबलप्रोद्भटभटसमूहसंकर्तननिर्दयातिशयतीक्ष्णधा-
रसहायीकृतखड्गदिग्विजयविनोदानन्दितमहाभूताधि-
पशिवेषु, षट्शास्त्रसद्विचारविचार्यमाणपरमपुरुषार्थ-
मयब्रह्मरतविबुधमण्डलीविधीयमानाशीर्वचनसंवर्धित-
राज्यसंपद्वितरणनितान्तनिर्दलितभिभुजनदरिद्रेषु ॥ २ ॥

स्वस्ति श्रीमत्सुभटमण्डलीमण्डनविविधवीरजनमौ-
लिमुकुटरत्नमरीचिचयचमत्कारनीराजितचरणपीठकेषु
चञ्चन्निशितधारासिप्रतापप्रतापितजगदखण्डमण्डल-
धरणीधरदीर्घतरकंदरालीनप्रतिपक्षिजनप्रस्तूयमानगु-
णग्रामेषु, परमपुण्याचरणमयक्रतुविराजमानसत्तीर्थस्नान-
कृतविद्वज्जनसंमानप्रदानलब्धनिर्व्ययाह्लादाह्लादित-
निजसमाजान्तःकरणवृत्तिषु ॥ ३ ॥

स्वस्ति श्रीमदुदामगुणग्रामविस्फुरत्कमलमुखभरत-
विशदीकृतानेकसंगीतप्राकारगन्धर्वविद्याप्रचाराग्रणी-
यगुणिजनजेगीयमानयशोदानन्दकन्दकर्मपराक्रमश्रव-
णरसास्वादानन्दार्थिमनोभिलषितविविधपदार्थदानसं-

सक्तमानसेषु, विलसदतिसुगन्धागरुकूपूरकुङ्कुममृगर्म-
दामोदमेदुरीभूतपाटीरद्रवाप्लावितमहार्घ्यतरवसनपरि-
धानसुखसेवितद्विजवरसमाजविराजमानसभामण्डलेषु,
नियतविहितपरोपकृतितरङ्गिणीतरलतरङ्गसंवर्धितक-
ल्पलताललाममूलदेशविलासनिहितनिजवशीभूतविवि-
धभूपालरतिसमानीकृताङ्गणसुधाधरास्पदप्रथितयशः-
पूरप्रकाशप्रकाशितत्रिलोकीतलेषु ॥ ४ ॥

स्वस्ति श्रीमत्समन्त्रविधानोक्तशस्त्रास्त्रधारणसंजात-
गरिष्ठप्रतिष्ठासहायमानदिक्कपरिप्राप्तजाम्बूनदविव-
र्धितानेकसुमेरूपमेयकोशागारव्ययापारविहितबहुदक्षि-
णाचारयज्ञसंरम्भप्रतीक्षणधारस्वखङ्गनिहितविप्रारण्य-
निवासिप्रोद्दण्डप्रचण्डदरीपञ्चास्येषु, स्वीयपराक्रमाक्रमि-
तवरबलानीतकनकमयसमाजसंकलितगजरथाश्चनिव-
हदानातिशयलघुतरीकृतसकलसुरमुकुटवन्दितचरणमु-
कुलद्वन्द्वशुनासीरसहस्रेषु, महदुद्भटभटवितततनूरुहोद्भ-
मकरणसध्रीचीनरणाङ्गणगमनरसाह्लादप्रोत्फुल्लान्तः-
करणोपशोभितबलवत्करास्त्रविच्छिन्नविषक्षशिरःसमूह-
निःसरद्बुधिरप्रवाहपरितोषितनृत्यद्विरिसुतापतिगणेषु ५

अथ पद्यप्रशस्तयः ।

स्वस्ति श्रीमल्लसद्बाहुसमुपार्जितकीर्तिषु ।

स्फुरन्तु सततं सत्याः सुरश्लाघ्याः पराशिषः ॥१॥

स्वस्ति श्रीमद्भुविद्याविलासरसिकेष्वितः ।

आशिषः सन्तु विहिताः पुत्रपौत्रार्थविस्तृताः ॥२॥

स्वस्ति श्रीमच्चलद्विद्युदद्युतिजित्खङ्गशालिषु ।

विलसन्त्वाशिषां भव्या राशयः प्रीतिपूर्वकाः ॥३॥

स्वस्ति श्रीमत्प्रचण्डार्थदानवासितमेरुषु ।

यशः कीर्तिरमां नित्यं वर्धयन्त्वाशिषः पराः ॥४॥

स्वस्ति श्रीमद्यशश्चन्द्रप्रकाशितजगत्रिषु ।

विद्वद्धारिद्रदाहेषु राशयस्त्वाशिषां मम ॥ ५ ॥

स्वस्ति श्रीमद्दिरद्राब्धिमग्नविप्रोद्भरेष्वहम् ।

वितनोमि सदा ग्रीत्या भव्याशीर्वचनं भृशम् ॥६॥

स्वस्ति श्रीमत्प्रसिद्धप्रबलतरसुविद्योतचञ्चत्प्रकाश-

स्फूर्जत्सप्ताब्धिपारेष्वविरतविजयप्राप्तलक्ष्मीचयेषु ।

विद्वत्पाण्डित्यगोष्ठीरसिकरसलसत्त्वान्तदेशेष्वनन्ताः

कामं कामार्थदानप्रकटितमतयः स्वाशिषः सन्तु नित्याः

स्वस्ति श्रीमदुदारसंगरबलाद्युद्भप्रचण्डोद्भट-

व्यूहव्यालविमर्दनैकगरुडेष्वभ्यस्तशस्त्रेष्वलम् ।

दन्तक्रान्तहरिचतुषार्तनरपव्यामोहविध्वंसके-

ष्वातन्वन्तु धनुष्यकोटिनिकराभित्यं नवन्त्वाशिषः ॥८॥

स्वस्ति श्रीखङ्गमात्रप्रकटसहचरप्राप्तदिक्कचक्रे-

ष्वाधीनोर्जद्वरेशेष्वमरसमसदाचारनिष्ठेष्वनन्ताः ।

प्रोद्दण्डारातिखण्डाकरणगलदसूक्तोषितोद्दामशंभु-

ष्वानन्दादाभवन्तु प्रबलतरबलेष्वाशिषां राशयो नः ९

अथ कुशललेखनप्रकारः ।

श्रीमद्रामपदारविन्दयुगलध्यानेन संवर्तते

भावत्कं प्रतिवासरं गुणनिधे वाञ्छामि चानामयम् ।

१ धनस्य कोश. २ सद्योजातपदा.

शिमृगमदादिसुगन्धलेपनाह्लादमेदुरान्तःकरणसेवाव-
शीकृतविद्वज्जनाशीर्वचनसमेधितसमस्तमुखेषु नियत-
बहुदक्षिणादानसन्मानविधानदक्षसंसत्सु, साधुमण्ड-
लीविराजमानसभासदवर्याभिवन्दितारुणचरणयुगल-
सरोजेषु ॥ ३ ॥

स्वस्ति श्रीमत्सुखदधरणिमण्डलगतानेकभूपालमौ-
लिमुकुटमञ्जरीसमभिवादितचरणसरोजसर्वदुःखनिवा-
सभूतत्राणदिव्यकार्यनिर्वाहसमर्थधनदानातिशयपरा-
क्रमेषु, सकलमनोभिलाषेरितवन्द्यवृन्दसमाधानकरणो-
त्साहोत्कण्ठितहृदयानन्दसंदोहानन्दितपुत्राद्यतिप्रिय-
तमात्मीयपरिजनव्यूहेषु, नियतसद्विधिपूर्वाष्टादशपुरा-
णश्रवणोपलब्धधर्मज्ञानाञ्जनप्रकाशितनयनतेजःपरमे-
श्वरसमीहादृष्टद्विजोपासनविलग्नप्रकृतिषु ॥ ४ ॥

स्वस्ति श्रीमदखण्डधरणिमण्डलाखण्डलसन्मानसा-
मन्तगणानङ्गमङ्गलसदनेककुमारोपसेवितद्वारदेशेषु, वि-
विधषड्रसरचितमोदकादिभोजनप्रपोषितसमस्तपरिज-
नगीयमानयशःप्रकाशितागणितगुणगणेषु, स्वकान्ति-
निर्जितसुरनरगन्धर्वोरगाङ्गनाचयसुवासिनीमयभुवन-
सुखप्रोत्फुल्लान्तःकरणावमानितसुरेन्द्रनिवासादिसक-
लसल्लोकेषु ॥ ५ ॥

अथ पद्यप्रशस्तयः ।

स्वस्ति श्रीमन्महाबुद्धिसमुपार्जितकीर्तिषु ।

ममाशीर्वचनं भूयाद्रामभक्तिरतेष्वलम् ॥ १ ॥

स्वस्ति श्रीचारुचातुर्यचयीकृतधनेष्वितः ।

स्फुरन्तु शतशो नित्यमाशिषां राशयः शुभाः ॥ २ ॥

स्वस्ति श्रीकृषिगोरक्षाविधानचतुरेष्वहम् ।

ददामि धनपुत्रायुःकरीः स्वाशीः सहस्रशः ॥ ३ ॥

स्वस्ति श्रीभूमिदेवाज्ञाविधानविधिवत्सु मे ।

विलसन्त्वाशिषः सत्याः सद्वापारस्य वेदिषु ॥ ४ ॥

स्वस्ति श्रीमद्वनागारदानोपार्जितकीर्तिषु ।

स्फुरन्तु प्रीतिसहिताश्चञ्चारुशुभाशिषः ॥ ५ ॥

स्वस्ति श्रीरामपादाब्जपरिचर्याविलासिषु ।

आशिषां राशयो नित्यं भवन्तु सुखकारकाः ॥ ६ ॥

स्वस्ति श्रीमदखण्डभूमिवलयप्रोद्दण्डदेशान्तर-

स्थानारब्धधनावलीढभवनव्यापारवित्तेष्वलम् ।

स्फूर्जद्बुद्धिविनोदवञ्चितनरेष्वाविर्भवन्त्वाशिष-

श्चञ्चारुमनोरथेन विहिताः सत्यार्थवाक्येष्वितः ॥ ७ ॥

स्वस्ति श्रीमदनाभिरामतनुषु व्यापारसंवर्धित-

द्रव्याकारितवाटिकाफलचयैर्नीरैस्तडागोत्थितैः ।

विप्रव्यूहनिषेवणोत्सुकतरेष्वेताः स्फुरन्त्वाशिषः

पुत्रायुर्धनसत्यमङ्गलमयाः कामं तपोभिः कृताः ॥ ८ ॥

स्वस्ति श्रीमत्पुराणश्रवणमुखरसास्वादविद्वर्यमुख्ये-

ष्वानन्दादार्तदुःखप्रहरणवचनेष्वादरात्कोटिशस्ते ।

नित्यं दानाम्बुधाराविदलितवडवद्रोहिदारिद्र्यजाले-

ष्वाविर्भूयुः समन्तान्निगमपथचराः स्वाशिषां राशयो मे ॥ ९ ॥

अथ कुशललेखनप्रकारः ।

चञ्चत्पुण्यसमुद्भवं सुखमिह स्वाभाविकं वर्तते
तत्रत्यं प्रतिवासरं गुणनिधे वाञ्छामि संवर्धितम् ।
येनान्तःकरणस्य दुःखजननी चिन्ता प्रयाति द्रुतं
विद्वद्बुन्दविनोदमेदुरमनःसंतोषदानाग्रणे ॥ १० ॥
नानाबुद्धिविचारवर्धितधनप्रारब्धविप्रार्चन-
ज्ञानज्ञातपरार्थसाधनकृते साधूत्तम स्नेहतः ।
तत्रत्यं सुखमद्भुतं प्रतिदिनं सम्यक्समीहेतरां
श्रीगङ्गागिरिजागणेशकृपया तच्चात्र वै वर्तते ॥ ११ ॥

सुखं चेह वरीवर्ति वस्तदाशास्नेहेतराम् ।
येनान्तर्मोदमायाति सर्वदुःखविनाशनम् ॥ १२ ॥
सुखं तत्रत्यमेवाहं वर्धमानं दिनेदिने ।
वाञ्छामि सुखसंसिद्धयै तदत्रापि च वर्तते ॥ १३ ॥
श्रीमदीयं सुखं भूरि समीहेऽहर्निशं रविम् ।
यदन्तःकमलं दिव्यमुत्फुल्लयति सत्वरम् ॥ १४ ॥

अथ पत्रलेखनोपालम्भः ।

कथं न लिखितं पत्रमन्तर्निर्वृतिवेदकम् ।
सैवास्ति हृदये चिन्ता नित्यं मित्र विचार्यते ॥ १५ ॥
ममास्ति हृदये गुल्मं तव विश्लेषसंभवम् ।
वैद्यवृत्तमयं पत्रं कथं न प्रेष्यतेऽधुना ॥ १६ ॥
लिख्यते न कथं पत्रं चेत्तश्चिन्ताचयापहम् ।
संतोषसुखदं भव्यं शर्मवृत्तान्तसंयुतम् ॥ १७ ॥

विरोहोरगदष्टस्य मच्चित्तस्य मुमूर्षतः ।
भवद्वर्णाङ्कितस्त्वेकः पत्ररूपो हि गारुडिः ॥ १८ ॥
यत्र छन्दांसि रत्नानि सद्वाक्यममृतं जलम् ।
स्नेहचिन्तामणिस्तस्मिन्मनो मे पत्रसागरे ॥ १९ ॥
पत्रं सद्भिः सदा लेख्यमाश्लेषसुखदायकम् ।
प्रेष्यते भवता नात्र किमित्येवं विचार्यते ॥ २० ॥
यदैवायाति तत्रत्यं पत्रं प्रीतिविवर्धनम् ।
हृदयस्थं तदा दुःखं नाशमायाति सत्वरम् ॥ २१ ॥

अथ शूद्रविषये ।

स्वस्ति श्रीमत्सकलगदविनाशकप्रकाशकशरीरशा-
सकललामकरपरमसुखग्रामनियतविहितव्यायामशि-
थिलितावयवपराक्रमसेव्यमानद्विजेतरप्रसादलब्धधन-
संतोषितभूसुरसमूहेषु, मिष्टस्वादुजलफलमूलकन्दानय-
नदिव्यवचनोपसेवितपःशीलाशीर्वचनपरिवर्धितपुत्रा-
दिसमाह्लादमेदुरीभूतचित्तेषु, सत्सेवाकरणोत्साहप्रेरित-
प्रियतमपुत्रपरिजनगुणगणस्तवनरतस्वज्ञातिचयैधितप्र-
तिष्ठागरिष्ठेषु ॥ १ ॥

स्वस्ति श्रीमन्निवर्गसाधनानुरेचितसद्विचारकृतदान-
नयशःप्रकाशप्रकाशितदिङ्मण्डलेषु, सद्चरनातिविमर्श-
लेखनप्रकारविजितचित्रगुप्ताद्यनेकोदध्युलङ्घनसमर्थेषु,
परोपकारसंभृतधनमोदमुदितान्तःकरणावकल्पितसक-
लस्वज्ञातिवरेषु ॥ २ ॥

स्वस्ति श्रीनिजचातुर्यसेवनवशीकृतसमस्तसामन्तम-

नोभिलषितविधानसाधितानेकसाधनागारेषु, सकलज-
गदुपास्यचरणकमलद्वन्द्वपरमेश्वरसमानविप्रवर्गेषु, परम-
पावनतममहापातकघ्नद्विजोच्छिष्टपरिजोषिताखिलगा-
त्रोद्भवकुटुम्बिजनेषु ॥ ३ ॥

स्वस्ति श्रीमत्सकलस्वधर्माचरणख्यातसत्कीर्तिप्रचा-
रितनामाहूतमिश्रजाताभिलाषपूरणकृतार्थीकृतनिजम-
नुष्यावतारेषु, गुरुजनपरिचर्यापरायणविहितगोविप्रना-
रायणगुणानुवादगायनश्रवणविषयविहितरामायणदा-
न्तसाधितदक्षिणोत्तरायणसमयप्रतिष्ठासागरेषु, परेङ्गि-
तज्ञानचतुरसदोमण्डनमौलिराजितवरमुकुटरत्नराजिम-
ण्डितमहावर्धनरमरकतमणिमरीचिचयचुम्बितपीठेषु ४

अथ पद्यप्रशस्तयः ।

स्वस्ति श्रीविप्रपादाब्जसेवासंसक्तवृत्तिषु ।

आशिषां राशयो भूयुर्मम वाक्कायमानसाः ॥ १ ॥

स्वस्ति श्रीमन्मृगपक्षेहपरिवर्धितकीर्तिषु ।

भवत्वतितरामाशीर्धनपुत्रप्रकाशिनी ॥ २ ॥

स्वस्ति श्रीसेवनप्रज्ञावशीकृतजगत्रिषु ।

विलसन्त्वाशिषां धन्या राशयः प्रीतिनिर्मिताः ॥ ३ ॥

स्वस्ति श्रीमद्गुरुस्पष्टवचनाह्लादशालिषु ।

नित्यं दानरतेष्वाशीरनन्तास्तु सुखप्रदाः ॥ ४ ॥

स्वस्ति श्रीमद्भरादेवदेवबुद्धिषु नित्यशः ।

आदरादखिलग्रेमपण्डितेष्वशिषः पराः ॥ ५ ॥

स्वस्ति श्रीमद्रमानाथसेवकेषु त्रिवर्गदाः ।

ममाशिषां स्फुरन्त्वाशु ततयः शीलभूषिताः ॥ ६ ॥

स्वस्ति श्रीमदखण्डभूमिवलयप्रोद्धतचञ्चूपा-
देशप्राप्तसमस्तसौख्यवलितप्रोद्दण्डदेशार्जितैः ।

वासोभिश्च धनैर्महामणिगणैर्गोभिस्तुरङ्गैर्गजैः

सेवातोषितभूसुरेषु नितरां भूयुः शुभार्थाशिषः ॥ ७ ॥

स्वस्ति श्रीमत्स्वधर्माद्यखिलगुणगणालंकृतोदारशील-

स्फूर्जद्गाम्भीर्यसिन्धुष्वतिशयनयविद्वर्यचर्यारतेषु ।

प्रोद्दामग्रामलक्ष्मीरमणचरणयोः प्रीतियुक्तेषु नित्यं
तन्वन्त्वायुर्धनानि प्रचुरतरसुखं स्वाशिषां राशयो मे ८

अथ कुशललेखनप्रकारः ।

श्रीमद्दाशरथेः समस्तसुखदप्रोद्दण्डपादाम्बुज-

स्फूर्जद्भक्तिभरेण वर्तत इहानाधिवरा भूयसी ।

तामेवाहमहर्निशं मुदमयीं वाञ्छामि संवर्धिनीं

निष्प्रत्यूहमनोभिलाषितफलं प्रोद्यत्सुहृद्रोचितम् ॥ १ ॥

निर्व्याधित्वं च नित्यं सकलसुखमयं सम्यगीहे नितान्तं

भावत्कं वर्धमानं धरणिमुरमुखोद्गीतकीर्तेर्गुणाब्धेः ।

तच्चाबाधं वितिष्ठत्वधिकरतिरसोल्लासपूरेण कामं

वामाक्षीभावचञ्चद्वयुतिभरसिकश्रीहरस्य प्रसादात् ॥ २ ॥

अत्रानाधित्वमनिशं वरीवर्ति भवाज्ञया ।

भवदीयं वरीवर्धमानमाशास्महेतराम् ॥ ३ ॥

भवदीयमनाधित्वं ममाधिध्वान्तनाशनम् ।

सदैवेच्छति मच्चेतस्तदत्रास्ति विशेषतः ॥ ४ ॥

तत्रत्यं भूर्यनाधित्वं दैनंदिनमुपास्महे ।

इह रामकृपालोकैर्वर्तते नात्र संशयः ॥ ५ ॥

युष्मदीयमनाधित्वमीहे तत्सुतरामिह ।
सदैवास्ति द्विजश्रेष्ठवचनाधिक्यमानस ॥ ६ ॥

अथ पत्रलेखनोपालम्भप्रकारः ।

नालेखि भवता पत्रं निजवृत्तसुशोभनम् ।
तच्चिन्ता मानसं नित्यं दुनोति खलु मामकम् ॥ १ ॥
तवापूर्वेण भव्येन स्नेहेनैकीकृतं परम् ।
पत्रं सितेतराङ्गाङ्गं विश्लेषतिमिरापहम् ॥ २ ॥
चिन्तामार्गपरिश्रान्तचेतसः श्रमनाशनम् ।
प्रेषणीयं द्रुतं पत्रं स्वीयवृत्ताक्षराङ्कितम् ॥ ३ ॥
मेलने मेलनं यस्य दर्शने यस्य दर्शनम् ।
कथं न प्रेष्यते पत्रं तथा जीवस्य जीवनम् ॥ ४ ॥
अपि दूरतरस्थानामाश्लेषसुखदायकम् ।
पत्रमेव वरं लोके किमु तत्प्रेष्यते नहि ॥ ५ ॥
मच्चित्तचातकस्यार्तिहरणोद्यतजीवनम् ।
भवत्पत्रधनं नित्यमिह लोकः प्रतीक्षते ॥ ६ ॥
विरहोदधिमग्नस्य मम स्नेहार्द्रचेतसः ।
समुद्धर्तुं भवत्यत्र समाचारो न संशयः ॥ ७ ॥
विरहव्यथापयोधौ नियतं प्रणयी जनो निमज्जेद्यत् ।
यदि न भवेदवलम्बो मित्रागमवृत्तपत्रिकापोतः ॥ ८ ॥

इति चतुर्विधप्रशस्तयः ।

अथ गुरोः प्रशस्तिः ।

स्वस्ति श्रीमदणिमादिसिद्धिदानोत्साहपूर्णान्तःकर-
णमुनिगणसभामण्डलसमीडितचरणसरोजयुग्मेषु, निग-
मागमोदितपदप्रयोगसद्वशीकृतदिव्यादिसमस्तसिद्धौ-
घेषु, प्रकटीकृतेष्टदेवताप्रसादविजितदशदिग्विलसितदे-
शदिग्विलासिपरमाखण्डलादिदेवेषु ॥ १ ॥

पद्यप्रशस्तिः ।

स्वस्ति श्रीमदगण्यवेदपथसंगीतागमान्तःस्फुर-
त्सारोद्धाररसप्रयोगकरणज्ञानात्तसत्कीर्तिषु ।
शापानुग्रहणक्षमेषु नितरां मूर्ध्ना परार्धोर्ध्वगा
भूयासुर्गुरुपादपद्मयुगलेष्वारात्प्रणामाः शुभाः ॥ १ ॥
स्वस्ति श्रीमत्कृपासिन्धुष्वक्षिध्वान्तच्छिदेष्वलम् ।
भूरिशो मत्प्रणामाः स्युर्गुरुपादयुगेष्वितः ॥ २ ॥

अथ कुशललेखनम् ।

श्रीमदीयं सदा भव्यं समीहे जीवजीवनम् ।
भवच्चरणपाथोजरेणोस्त्वत्रास्ति तद्भुवम् ॥ ३ ॥

अथ पत्रोपालम्भः ।

कृपास्नेहदयाभावपरिभावितमद्भुतम् ।
पत्रं समीहते चेतः प्रेष्यतां सौख्यहेतवे ॥ १ ॥

अथ संन्यासिनः ।

स्वस्ति श्रीमत्सकलविद्याविनोदवैशद्यविशदीकृत-
निगमरहस्यबृहदुपनिषद्भ्यासपरिभाषितान्तःकरणतु-
च्छीविहिताखिलेन्द्रियार्थेषु, प्रोद्दण्डयोगोत्तमोत्तमध्या-
नदुर्लभस्वरूपशुद्धसत्त्वैकराशिपरब्रह्मानन्दमयविलो-

कितजंगमाजंगमप्रपञ्चेषु, शमदमादिपरिमर्दितषडूर्मि-
तरङ्गासक्तमनोवृत्तित्यक्तमायाविलासदेहात्माभिमान-
शान्तस्वान्ताव्ययचिदाभासभासितनिजबोधेषु ॥ १ ॥

पद्यम् ।

स्वस्ति श्रीमत्समस्तोद्भटगुणगरिमाकीर्णवेदान्तविद्यो-
ल्लासप्रद्योतितान्तःकरणगतजगत्कारणानन्दकेषु ।
लोकप्रख्यातकामोत्खननगुरुयशःपूर्णचित्ताभिलाष-
स्वानन्दाभ्यासिवर्गेष्वगणितनतयः सन्तु तुर्यार्थकेषु १

स्वस्ति श्रीवेदविद्यार्थवित्तमेषु सहस्रशः ।

नतीनां ततयः सन्तु त्यक्तलोकैषणेष्वितः ॥ २ ॥

अथ कुशललेखनप्रकारः ।

भवचरणपाथोजप्रसादादिह शं परम् ।

तत्रत्यमेधमानं तत्समीहेऽहर्निशं परम् ॥ ३ ॥

अथ पत्रालेखनोपालम्भप्रकारः ।

संसारतापशीतांशुसमं विज्ञानकाननम् ।

पत्रं न लिख्यते श्रीमन्कथं तूर्णं दयानिधे ॥ ४ ॥

अथ वैष्णवस्य ।

स्वस्ति श्रीमत्सकलदनुजेन्द्ररावणदर्पविद्रावणपरम-
पावनजनपावनरघुवरचरणनखचन्द्रप्रकाशितान्तःकर-
णशान्तस्वभावसमानीकृतध्रुवादिसमस्तभक्तेषु, सर्वो-
त्तमश्लोकगुणानुवादश्रवणगायनरसानुसंधानमहोत्स-
वानन्दाभोदितमनोवृत्तिगमिताहोरात्रसमयेषु, समाग-
मोक्तयथोपदिष्टसच्छिष्योपहारीकृतधननिचयविहितह

रिजन्मादिविधिपरितोषितपरोपकारनिस्तविद्वद्द्वैषाववृ-
न्दप्रतिष्ठागरिष्ठवरिष्ठेषु ॥ १ ॥

पद्यम् ।

स्वस्ति श्रीरघुवीरचारुचरणध्यानैकबद्धस्पृहा-
स्फूर्जद्भव्यसभाविनोदरसिकेष्वानन्दयुक्तेष्वितः ।

चञ्चन्तु प्रतिवासरं नतिगणाः स्नेहार्द्रभावोद्धुराः

कामं कामददेवशाखिषु चतुर्वर्णाश्रमेऽष्टेष्वलम् ॥ १ ॥

स्वस्ति श्रीरुक्मिणीकान्तचरणावद्धवृत्तिषु ।

वैष्णवास्पदपूज्येषु स्फुरन्तु नतयः शुभाः ॥ २ ॥

अथ कुशललेखनप्रकारः ।

श्रीरामचरणाम्भोजप्रसादादत्र शं भृशम् ।

वरीवर्ति महाभक्त भवदीयमुपासहे ॥ ३ ॥

पत्रलेखनोपालम्भप्रकारः ।

मध्वर्थदरसाखादधर्मभक्तिप्रकाशनम् ।

पत्रं न लिखितं पुण्यं किमु चित्रं न विब्रहे ॥ ४ ॥

अथ कवेः ।

स्वस्ति श्रीमद्विविधकविताविचारविनोदवशीकृत-
नवरसरसिकजनान्तःकरणेषु, सकलभूपालसमाजविरा-
जमानसन्मण्डलीमण्डनवाग्विलासलब्धयशःपूरपवि-
त्रितत्रिलोकीतलेषु, निजकरकमलवितरितानेकधनच-
यविमर्दितसद्भिदेवप्रचण्डदरिद्रेषु ॥ १ ॥

पद्यम् ।

स्वस्ति श्रीमत्समन्तान्निखिलगुणगणस्फीतविद्याविनोद-
प्रोद्भूतानन्दकन्देष्वनुपमकविताडम्बरोर्मिप्रियेषु ।

विस्फूर्जद्दानशीलस्फुटतरसुयशः पूरशुभ्राब्धिराजे-
 प्वानम्रेणैव मूर्ध्ना भवति नतिततिर्मे सरागार्द्रभावा २
 स्वस्ति श्रीवाग्विलासार्थवशीकृतजगत्रिषु ।
 विलसन्तु नतीनां मे ततयः कविषु क्षमाः ॥ ३ ॥

अथ कुशललेखनप्रकारः ।

शमस्त्यत्र भावत्कमीहामहे स-
 त्तरां येन चित्ते मुदं भावयानः ।
 भवद्भिलिखित्वा वरं पत्रमेकं
 द्रुतं प्रेषणीयं सुखप्राप्तिहेतु ॥ ४ ॥

अथ पत्रलेखनोपालम्भनप्रकारः ।

प्रशस्तं सुपत्रं भृशं पण्डितेभ्यं
 परं स्नेहवैशद्ययुक्तं सुखाढ्यम् ।
 सुवर्णं कदाचित्कथं लिख्यते नो
 कविप्रोलसन्मौलिचूडामणे तत् ॥ ५ ॥

अथ गणकस्य ।

स्वस्ति श्रीमत्सकलमनुजाविदितगतिनवग्रहप्रचारप्र-
 माणीकृतसमयसज्ञानसाधिताखिलपदार्थसंतोषितवि-
 विधसन्मानविराजमानसमानमेदुरान्तःकरणेषु, अती-
 तानागतसमाचारविचारसिद्धान्तप्रकथनोपार्जितप्रति-
 ष्ठावशीकृतस्वर्गवासिशिरोभिरिडितपदद्वंद्ववर्गादिमुनि-
 वरेषु; सद्योगाभ्याससमेधितमनोवृत्तिपरिध्यातेष्टदे-
 वताप्रभावलब्धवचनसिद्धिप्रदर्शितसकलजीवोपगीत-
 स्फीतसत्कीर्तिचन्द्रसुधाधवलितखण्डदिङ्मण्डलेषु १

पद्यम् ।

स्वस्ति श्रीमन्नितान्तं सुरनरदनुजप्राप्तचञ्चत्प्रभाव-
 प्रोद्दामोद्दामवल्गद्गगनचरगतिज्ञातसर्वार्थकेषु ।
 नक्षत्रैर्योगयुक्तैस्तदनु च विशदै राशिभिः सिद्धकार्येष्वान-
 नन्दात्सन्तु नित्यं सुजनसुखकृताः संनतीनां विलासाः
 स्वस्ति श्रीगर्गचक्रोत्थशास्त्रविज्ञानशालिषु ।
 गोचराचरणप्राप्तसिद्धिषु प्रोन्नतानतीः ॥ ३ ॥

अथ कुशललेखनप्रकारः ।

श्रीमदीयं सदा चेतः कुशलं हि समीहते ।
 भवदीयैव कृपया वरीवर्त्यत्र तत्परम् ॥ ४ ॥

अथ पत्रलेखनोपालम्भप्रकारः ।

पत्रं परानन्दकरं वियोग-
 प्रकृष्टचञ्चद्गजसिंहरूपम् ।

स्वहस्तवर्णाङ्कुशभव्यमग्र्यं
 कथं न सौख्यार्थमिह प्रयोजि ॥ ५ ॥

अथ पितुः ।

स्वस्ति श्रीमत्परमानन्दमेदुरीभूतान्तःकरणधीरत्वप्रेरि-
 तपराक्रमोपार्जितातिद्रव्यसंतोषितास्नमनोरथाह्लादा-
 ह्लादितात्मसुखानुभवतूर्णपूर्णाभूताखिलार्थाभिलाषेषु,
 मधुरसंभाषितस्नेहपालितललितशिशुवदनसुधासुनिः-
 सृतामृतोपमेयवचनविलासविनोदोपनीताहोरात्रसम-
 येषु ॥ १ ॥

पद्यम् ।

स्वस्ति श्रीविविधोद्यमार्जितधनप्रोद्यद्विलासावली-
स्फूर्जत्सौख्यसमस्ततोषितशिशुस्तोमेषु सोमोपमाः ।
सस्नेहं नितरां हृदुद्भटभरप्रोद्यद्विलासावली-
श्रीमत्पङ्कजशालिषु प्रतिदिनं दण्डप्रणामाश्च मे ॥ २ ॥

स्वस्ति श्रीजन्मकर्मार्यथत्तेषु जनकेष्वितः ।
स्नेहार्द्रभावसहिताः स्फुरन्तु नतयः पराः ॥ ३ ॥

अथ कुशललेखनप्रकारः ।

भवदाशीर्वचोभावात्कुशलं मेऽनुवर्तते ।
श्रीमदीयं सदैवेह कुशलं भाग्यवर्धनम् ॥ ४ ॥

विज्ञप्त्या पत्रलेखनोपालम्भप्रकारः ।

पितुः पुत्रेष्वभक्तेषु सेवाहीनेष्वपि ध्रुवम् ।
स्नेहोऽभिवर्धते नित्यं स्वभावो जन्मदस्य वै ॥ ५ ॥
पत्रं सुतोषदं पुण्यं स्नेहपङ्कजभास्करम् ।
कथं न प्रेष्यते तात विश्लेषध्वान्तनाशनम् ॥ ६ ॥

अथ मातुः ।

स्वस्ति श्रीमत्सुकृतचयकनिष्ठीकृतारुन्धतीषु, तपः-
प्रभावसमानीकृतगिरिराजात्मजासु, स्वामिमनोरथे-
ज्जितज्ञानप्रकाशदासीविहितानुसूयासु, जन्मजन्मार्जि-
तातिशयदुरितभस्मीकरणपराक्रमस्वाहासु, सुपुत्रवा-
गानन्ददानान्तःकरणयशोदासु सकलपुण्यमनोरथप-
रिपूर्णप्रतापकल्पलतिकासु, स्मरणपवित्रितमहौघतमः-
खचितमानसगङ्गासु, शिशुनिचयाभिलषितशुभनर्म-

दासु, सावयवदयामूर्तिमातृषु, क्रीतातिलघुतरदासा-
नुदासाज्ञाविलासक्रियानिवासस्य ममातिभक्तिभरप्रो-
दुरा नतिततिविलासाः ॥ १ ॥

पद्यम् ।

स्वस्ति श्रीमदनेकमङ्गलमयप्रोद्दण्डभाग्याक्षर-
स्फूर्जद्द्रव्यसुतादिसौख्यविलसच्चिन्ताभिलाषाखलम् ।
भक्त्या भूतलसंस्पृशः स्फुटतराश्चञ्चत्प्रणामाः शुभा-
नित्यं सन्तु दयार्द्रभावकुशलास्वम्वासु कीर्तिप्रदाः ॥ २ ॥

स्वस्ति श्रीमदयाभावभावितासु भृशं पराः ।

नतीनां ततयः सन्तु पुण्यास्वम्वासु भक्तितः ॥ ३ ॥

अथ कुशललेखनप्रकारः ।

मातुराशीर्वचः प्रोद्यत्प्रतापाच्छं दिवानिशम् ।
वर्ततेऽत्रभवत्याश्च प्रतिक्षणमुपासहे ॥ ४ ॥
मातुः पुत्रेषु या प्रीतिः सा तावत्पारमार्थिकी ।
जायते नात्र संदेहो जानेऽन्तःकरणेष्वहम् ॥ ५ ॥

अथ पत्रलेखनोपालम्भः ।

मयि सेवाविहीनेऽपि दीने लीने पदाम्बुजे ।

भक्त्या मातः कथं पत्रं प्रेष्यते न महामते ॥ ६ ॥

अथ स्त्रियाः ।

स्वस्ति श्रीमत्सरसवाग्विलासविमलचातुर्यपरिचार-
कीकृतभव्यभाववलोकनपराभूतकमलखञ्जनमीनैणम-
दनवाणासु स्वीयसौन्दर्यतिरस्कृतविद्युच्छचीरतिरम्भा-
द्यनेकाप्सरःसमूहासु, सुरनरदनुजमनोहारिणीरमासु, द-

शनस्पर्शनचेतनीकृतानङ्गासु, संगीतविद्यारहस्योक्तवि-
विधगतिविचारचारुमनस्सु, मुकुरसुधाधरसहस्राभिलषि-
तवदनस्वरूपासु, विद्रुमबन्धूककनकपल्लवद्युतिचयशो-
भायमानाधरासु, ध्यानागमविनाशितविश्लेषदुःखसमू-
हासु, मत्समाचारप्रचुरतरपत्रावलोकननिबद्धनयननि-
मेषासु, सितेतरातिदीर्घोरगोपमेयारक्तगुणाभिगुम्फित-
वेणीप्रतिबिम्बभ्रमावभासितरोमावलीविराजितचलद-
लाभिरामकृशोदरीषु, रसिकजनावसेव्यकोककारिकासु,
गम्भीरार्थानुभवप्रदबलवदनङ्गभीरुषु, प्राणादप्यधिक-
प्राणप्रियासु नितान्तालङ्गनपूर्वकस्नेहसमूहाः ॥ १ ॥

पद्यम् ।

स्वस्ति श्रीशरदिन्दुमण्डललसल्लक्ष्मीजितास्याखलं
चञ्चत्खञ्जननीलनीरजचलनेत्रासु दीर्घादराः ।
सर्वस्त्रीमुकुटोत्तमाङ्गविलसद्रत्नावलीरञ्जित-
श्रीपीठासु रहस्यमानसमये स्नेहात्प्रयुक्ताशिषः ॥ २ ॥

स्वस्ति श्रीमत्स्वदेहार्चिःप्रकाशितजगन्निषु ।

राकाचन्द्रनिभास्यासु स्नेहाश्लेषशुभाशिषः ॥ ३ ॥

अथ कुशललेखनप्रकारः ।

त्वन्मूर्तिध्यानयोगेन सुधाकरविलासिना ।

इहास्ति कुशलं कान्ते तव वाञ्छाम्यनुक्षणम् ॥ ४ ॥

अथ पत्रलेखनोपायः ।

स्वहस्तकमलार्णाङ्गं स्नेहार्थसुखदं प्रियम् ।

हृदयाह्लादनकरं पत्रं न प्रेष्यते कथम् ॥ ५ ॥

अथ स्वीयस्नेहद्योतनप्रकारः ।

त्वद्वेणी स्यान्ममाङ्गेषु मन्मनःखेन्द्रजालिकम् (१) ।

तिष्ठत्यहर्निशं कान्ते नितान्तं मुदमेधयन् ॥ ६ ॥

अयि पङ्कजपत्राक्षि त्वन्नेत्रकमले भृशम् ।

मम जीवोऽयमुन्मत्तद्विरेफ इव जीवति ॥ ७ ॥

त्वञ्छूधनुषि तन्वङ्गि कटाक्षशरसंधिते ।

मत्प्राणोऽयं विचिक्रीड धनुर्धर इवाद्भुतः ॥ ८ ॥

त्वन्नासिकावकाशेषु स्वच्छगन्धवहेष्वलम् ।

लीन एव स्थिरीभूतः स्वात्मा सिद्ध इवाद्भुतः ॥ ९ ॥

मधूकाभकपोलेन मनोमयरसालये ।

सुखमेति परं नित्यं ममायं हि मनोमृगः ॥ १० ॥

बिम्बप्रवालबन्धूकपद्मरागारुणाधरे ।

मनोऽनुरागमुन्माद्य वरीवर्ति दिनेदिने ॥ ११ ॥

चिबुके तव शृङ्गाररसमुद्राङ्कितेऽप्यलम् ।

मदीयहृदयस्थोऽयं दमनः श्रेष्ठतां गतः ॥ १२ ॥

तव कम्बुसमा ग्रीवा विद्रज्जनमनोहरा ।

मद्धृत्समुद्रमध्यस्था वर्ततेऽहर्निशं सखि ॥ १३ ॥

तवोरसि परं स्वच्छौ कुचावेव स्वयंभुवौ ।

पूजाध्यानविहीनोऽहं तत्रासं सत्करप्रदः ॥ १४ ॥

तव नाभिहृदे मग्नं मनस्तद्ग्रहणे स्मरः ।

रोमराजिगुणाक्षिप्तगुणाङ्गान्तरमास्थितः ॥ १५ ॥

सुन्दरि तव कटिदेशे मुनिजनमननास्पदे रश्मिरूपा

महृष्टिरलं मग्ना भवतीं पश्यत्यहर्निशं प्रेम्णा ॥ १६ ॥

त्वदीयपुण्याब्जसुरूपकोशे

वृत्तिर्मदीया स्थिरतामवाप ।

प्रोत्फुल्लपङ्केरुहमध्यदेशे

रमेव चाञ्चल्यगुणं विहाय ॥ १७ ॥

तवाङ्घ्रियुग्मे कमलोपमेये नित्यं च भारालसगंतुकामे ।

मनःस्मरःसूत्रधराभिमानीभूयाज्जगन्नाथपदेन साकं १८

अथ भ्रातुः ।

स्वस्ति श्रीमदनेकपुण्यगणलभ्यप्राणसकलजीवसंस्तु
तज्ञानाभिमानास्थानास्थानमनुष्यदेहोपभोग्यसुखसमू-
हराजीवब्रह्मप्रकाशनाखण्डगुणमन्दितदिनकरेषु, सहा-
दरस्नेहविजितयुधिष्ठिरार्जुनबलोपवासरामलक्ष्मणाश्वि-
नीकुमारकृतानन्दगोष्ठीपरिरञ्जितसभासमाजश्लाघ्यस-
त्कीर्तिसंभूतसुधाकरकिरणधवलीविहितत्रिलोकीमण्ड-
लेषु, निरतिशयजगद्गुःखव्यूहपरिशीलनविविधचिन्ता-
लतावेष्टिताधर्मगाहनोत्पाटनसमर्थबाहुयुगलेषु, परम-
स्नेहपात्रशुद्धान्तःकरणेष्वमुकेषु, सदाज्ञाकार्यमुक्तस्या-
शिषां नतीनामप्यगणितराशयः ॥ १ ॥

पद्यम् ।

स्वस्ति श्रीसहजानुरागविलसत्स्फूर्जद्यशश्चन्द्रमा

हंस्तोन्मृष्टमहासितद्युतिचरत्रैलोक्यभूमिष्वलम् ।

धर्मोपायसमर्जितव्ययधनव्यामोहमुक्तेष्वित-

श्चञ्चन्तु प्रतिवासरं मम नतीनां सादराः पङ्क्तयः २

स्वस्ति श्रीमन्महत्प्रीतिपरिपालितकीर्तिषु ।

सुहृद्भावेषु मे नित्यमाशिषां सन्तु राशयः ॥ ३ ॥

अथ कुशललेखनप्रकारः ।

वर्ततेऽत्र कुशलं रमापते-

नीरजाक्षचरणप्रसादतः ।

वाञ्छति प्रतिदिनं मनस्तव

स्वान्तसौख्यविधिवद्विधायकम् ॥ ४ ॥

अथ पत्रलेखनोपालम्भनप्रकारः ।

स्वकीयमुद्राङ्कितपत्रमद्भुतं

सहोदरप्रीतिसुखप्रकाशनम् ।

मनोनुरागारुणसुन्दरं परं

न चात्र संप्रेषितमित्यलौकिकम् ॥ ५ ॥

इयं शुभा प्रशस्तिका समस्तदुःखनाशिका ।

रसज्ञतुष्टये कृता त्रिपाठिबालकृष्णकैः ॥ १ ॥

इति श्रीत्रिपाठिबालकृष्णकृता पत्रिकाप्रशस्ति-

प्रकाशिका समाप्ता ।

न 235 / 591

श्रीशंकरो विजयते ।

श्रीजगद्गुरुप्रशस्तिः ।

स्वस्ति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यवर्य-पदवाक्य-
प्रमाणपारावारपारीणयमनियमासनप्राणायामप्रत्याहा-
रध्यानधारणासमाध्यष्टाङ्गयोगानुष्ठाननिष्ठागरिष्ठतपश्च-
क्रवर्त्यनाद्यविच्छिन्नगुरुरूपरंपराप्राप्तषड्दर्शनसंस्थापना-
चार्यव्याख्यानसिंहासनाधीश्वरसकलवेदार्थप्रकाशक-
सांख्यत्रयीप्रतिपादकसकलनिगमागमसारहृद्यवैदिक-
मार्गप्रवर्तकसर्वतन्त्रस्वतन्त्रश्रीमहाराजधानीश्रीमद्राजा-
धिराजगुरुभूमण्डलाचार्यऋष्यशृङ्गपुरवराधीश्वरपंचग-
ङ्गातीरवासकमलानिकेतकरवीरसिंहासनाधीश्वरश्रीम-
च्छंकरभगवत्पादजाह्नवीजनितश्रीमद्विद्याशंकरपादप-
ञ्चाराधकश्रीविद्यानृसिंहभारतीस्वामिचरणकमलेषु—
छात्रविहिताः प्रणामाः सहस्रमजस्रम् । विशेषस्तु—
इतः प्रासङ्गिकं लेखनीम् ॥ शमस्तु ॥

संपूर्णेयं पत्रिकाप्रशस्तिः ।

P2866